

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-ג' ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

	לפני	כבוד השופט עופר יובל
להלן: "החוק"	בעניין:	חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח 2018
להלן: "היחיד"	בעניין:	ת"ז [REDACTED]
להלן: "הממונה"	ובעניין:	1. ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים 2. ראניה אלרן (נאמן) ת"ז [REDACTED] 3. המוסד לביטוח לאומי ירושלים

פסק דין

1. ביום 30.12.2024 ניתן לבקשת היחיד צו לפתיחת הליכים בעניינו.
2. היחיד בן 71, גרוש (מאז שנת 1995), אב לארבעה ילדים בגירים. היחיד אינו עובד מתחילת שנת 2024 ומתקיים מקצבת אזרח ותיק והשלמה לקצבת נכות בסך כולל של 4,426 ₪ (בהתאם לדו"ח ממצאי הבדיקה).
3. זהו הליך חדלות פירעון רביעי בעניינו של היחיד (ההליכים הקודמים נפתחו ב-2006, 2008 ו-2014).
4. בעניינו של היחיד הוגשו תביעות חוב בסך כולל של 259,550.27 ש"ח, מתוכם 164,276 ש"ח חובות בדין קדימה (מזונות לביטוח לאומי) ו-95,274.27 ש"ח חובות כלליים.
5. בפניי מונחת ההכרעה בגורלו של ההליך דנן, כשלמעשה אין מחלוקת בין הצדדים, כי היחיד זכאי להפטר, בכפוף להשלמת בירור זכויותיו של היחיד מכוח עיזבון. השאלה העיקרית המונחת לפתחי והמניע של היחיד, לדבריו, לפתיחת ההליך, היא בקשת היחיד כי ההפטר יחול גם על חוב המזונות שהוא חב למוסד לביטוח לאומי, שהוא החוב העיקרי במצבת הנשייה.

הפטר לאלתר

6. נוכח עמדת הממונה והנאמן, בהעדר התנגדות מטעם הנושים, אשר איש מהם לא התייצב לדיון בבית המשפט (פרט למוסד לביטוח לאומי שאינו מתנגד להפטר הכללי), ובנסיבותיו האישיות של היחיד כמפורט בדו"ח ממצאי הבדיקה שהגיש הנאמן / הממונה, בהיעדר כושר השתכרות

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-ג' ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

- ובהיעדר נכסים למימוש, מקום שמתקיימים התנאים שבסעיפים 167 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 (החוק), ניתן ליחיד הפטר לאלתר.
7. נוכח מתן ההפטר לאלתר, יהיה היחיד, והוא בלבד, פטור מחובות העבר שלא ניתן לפרוע מנכסי קופת הנשייה, בהתאם להוראות סעיף 174 לחוק.
8. ההגבלות שחלו על היחיד לפי סעיף 142 עד למועד הצו לשיקום כלכלי, ככל שחלו, בטלות בזאת, לרבות ההגבלות כלקוח מוגבל מיוחד כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, הגבלת השימוש בכרטיס חיוב כהגדרתו לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 וכן ההגבלה מקבלה או החזקה של דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים, התשי"ב-1952 ומהארכת תוקפם.
9. מבוטל עיכוב היציאה מהארץ שהוטל על היחיד. משטרת הגבולות תמחק מרישומיה את צו עיכוב היציאה מן הארץ כנגד היחיד.
10. כל ההליכים המשפטיים שנפתחו ונקטו כנגד היחיד בגין חובות העבר עד ליום מתן הצו לפתיחת הליכים מבוטלים בזאת, למעט ההליכים בגין חובות עבר אשר נקבע בחוק שההפטר לא יחול עליהם או הליכים שבית המשפט אישר להמשיך בהתאם להוראות סעיף 121(3) לחוק.
11. כל תיקי הוצאה לפועל שנפתחו כנגד היחיד בגין חובות העבר עד ליום מתן הצו לפתיחת הליכים יסגרו וההליכים שננקטו בהם יבוטלו, למעט תיקי הוצאה לפועל בגין חובות עבר אשר נקבע בחוק שההפטר לא יחול עליהם. בהליכי הוצאה לפועל בהם קיימים חיובים נוספים ייגרע שמו של היחיד.
12. כל נכס או זכות שיוקנו ליחיד בשלוש השנים ממועד מתן ההפטר ייכללו בקופת הנשייה בהתאם לאמור בסעיף 167 (ג) לחוק. **הנאמן ישלים בדיקותיו באשר לזכויות יחיד מכוח עיזבון ויגיש הודעת עדכון בענין זה לא יאחר מיום 15.9.2026.**
13. על היחיד לדווח לממונה ולנאמן על נכס שהוקנה לו במהלך תקופה שלוש השנים שממועד מתן צו השיקום הכלכלי, מיד עם הקנייתו ליחיד. כן חל איסור על החייב לבצע בנכסים אלה כל פעולה, ועליו להעבירו לקופת הנשייה בהתאם להוראות הממונה ו/או הנאמן.
14. על היחיד להעביר לקופת הנשייה כל נכס מסוג כלשהו שהיה שייך לו במועד מתן הצו לפתיחת ההליכים או הוקנה לו לפני מתן ההפטר והוא חלק מנכסי קופת הנשייה, לרבות זכויות בעיזבון, אשר לא דווח על ידו ולא צוין בצו ההפטר. הנכס יועבר לקופת הנשייה מיד עם גילוי ובהתאם להוראות הממונה ו/או הנאמן. כן חל איסור על היחיד לבצע בנכסים אלה כל פעולה.

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

15. אין במתן ההפטר כדי לגרוע מחובת היחיד לסייע לנאמן ולשתף עמו פעולה כאמור בסעיף 138 לחוק, ולקיים את תנאי הצו החלים גם לאחר ההפטר, לרבות חובת הדיווח והעברת הנכסים המפורטים לעיל, והחובה לעשות את כל הנדרש לשם מימוש נכסי קופת הנשייה וחלוקתם בין הנושים.

16. הפרה על ידי היחיד של הוראות צו ההפטר או הוראות החוק החלות לאחר ההפטר, לרבות החובות המפורטים לעיל, עלולים להביא לביטול למפרע של ההפטר שניתן ליחיד ולשינוי הצו, לפי סעיף 176 לחוק ובכלל זה קביעת חובת תשלומים והשבת ההגבלות שהוסרו.

17. הסתרת נכסים על ידי היחיד או אי מסירת מידע שהחייב נדרש למוסרו לפי הוראות החוק, או מסירת מידע חלקי או כוזב לנאמן או לממונה, עלולים להוות עבירה פלילית שדינה מאסר בהתאם להוראות סעיף 346 לחוק.

18. שכר טרחת הנאמן והוצאותיו ואגרת השגחה לממונה, ייפסקו על-ידי הממונה לפי נהליו.

תחולת ההפטר על חוב המזונות למוסד לביטוח לאומי ?

19. חוב שחב יחיד בגין מזונות זוכה למעמד בכורה בדיני חדלות פירעון. מעמד זה בא לידי ביטוי בקדימות שזוכה חוב זה בסדר הפירעון (סי' 234(א)(3) לחוק); באפשרות בית המשפט לקצוב את סכום המזונות גם במידה וקציבת המזונות תותיר את היחיד עם דמי מחיה הנמוכים מהסכום הפטור מעיקול לפי חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958; וגם בהתייחסות המיוחדת של המחוקק לחוב מזונות בכל הנוגע להפטר ליחיד.

20. מעמד זה של חוב המזונות והעדיפות שהוא מקבל, לרבות ביחס לאינטרסים של היחיד ושל יתר הנושים נובע, בין היתר, ממה שכונה בפסיקה "הכשל המוסרי" בהתנהלות היחיד אשר נמנע מלכלכל את ילדיו, להם הוא חב במזונות, ואשר פעמים רבות תלויים בו לשם הבטחת מחייתם בכבוד.

21. סעיף 175(א)(3) לחוק קובע שההפטר לא יחול על חוב מזונות שהחבות בו נקבעה בפסק דין.

אולם, סעיף 175(ב) לחוק מסמיך להורות, "בנסיבות חריגות המצדיקות זאת" כי ההפטר יחול גם על חוב המזונות, ובית המשפט גם רשאי להתנות את החלת ההפטר בתנאים.

22. הן היחיד והן הביטוח הלאומי הרחיבו בניתוח המשפטי והפנו לפסקי דין רבים של בית המשפט העליון שדנו בסוגיית החלת ההפטר על חוב מזונות. המשותף לכל פסקי הדין הוא כי החלה כאמור תיעשה במשורה ובמקרים חריגים בלבד.

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

23. בפסק הדין בענין עא 5628/14 יוסף סלימאן נ' סמירה סלימאן (26.9.2016) מפרט בית המשפט העליון את השיקולים שעל בית המשפט לשקול במסגרת הכרעתו אם להיעתר לבקשה להחיל את ההפטר על חוב מזונות. אציין כבר עתה, לכאורה, אין ולא אמור ליהות הבדל בין אם חוב המזונות הוא כלפי הזכאית מזונות ובין אם החוב הינו כלפי המוסד לביטוח לאומי שנכנס בנעליה. יחד עם זאת, עיון ברשימת השיקולים, נראה כי לא ניתן להימנע מהמסקנה כי האיזון שיערוך בית המשפט שונה, זאת מבלי לגרוע מהחשיבות הרבה בפירעון חובות כלפי המוסד לביטוח לאומי, אשר משלם בפועל את המזונות בהם חב החייב במזונות, מתוך כספי ציבור ואו מהכשל המוסרי הכרוך באי תשלום מזונות לביטוח הלאומי, בדומה להימנעות מתשלום המזונות ישירות לזכאים למזונות.

"על סמך הפסיקה הקיימת בהתייחס לסעיף 69(א)(3) (עניין גמזו; עניין קצקה; עניין מקבילי) והמבחנים שנמנו בעניין ד.מ., ניתן לסקור את השיקולים הרלוונטיים כפי שהתגבשו עד כה להחלת החריג המאפשר את הכללת דמי המזונות בצו ההפטר – ואלה הם: כושר הפירעון הנוכחי של החייב, ועד כמה הוא צפוי להשתנות בעתיד; קיומם של נכסים בבעלותו; גילו ומצב בריאותו; מצבו האישי והמשפחתי; נסיבות היווצרות החוב; אם המדובר בחוב לעבר בלבד, או בחוב שוטף שממשיך להיצבר; חלוף הזמן מעת יצירת החוב, בשים לב לשאלת 'תרומתו' של החייב להתמשכות ההליכים בעניינו, כדי למנוע מצב שבו יעדיף חייב להשתמש מתשלום במשך זמן ממושך, על מנת שבסופו של יום יופטר ממנו; אם החייב עשה מאמצים לפרוע את החוב מיוזמתו, או שמא החוב נפרע במקצתו רק בעקבות הליכים שנקטו הזכאים; אם החייב עודנו חב בסיפוק צרכי המחיה השוטפים של הזכאים למזונות, ובפרט קטינים, לעומת מצב שבו החוב נוגע לעבר הרחוק, שאז חוב המזונות הפסוק מאבד מאופיו המקורי ומתקרב יותר במהותו לחוב כספי רגיל; מצבם הכלכלי הנוכחי של הזכאים למזונות; האם תיפגע זכותם של החייב או של הזכאים לקיום מינימלי בכבוד; אם החייב מיצה את האפשרויות העומדות לרשותו בגדרי הליכי ההוצאה לפועל, ואם יהיה באלה כדי להביא תועלת ממשית לנושים; ועמדותיהם של בעלי התפקידים בהליך פשיטת הרגל.

יושם אל לב כי רשימה זו עודנה חלקית והושמט ממנה שיקול מרכזי, הוא עקרון תום הלב, שהדיון בו ייערך בנפרד בהמשך.

הנה כי כן, ישנם שיקולים רלוונטיים רבים, ומשמשים בהם בערבוביה היבטים הנוגעים לגופו של חייב, לגופו של חוב ואף לגופם של זכאים. הרשימה אינה סגורה, ועם זאת וכעולה מן הפסיקה שומה על בית המשפט ליישם את הוראת הסיפא לסעיף 69(א)(3) באופן מצומצם, במשורה ובמקרים חריגים בלבד. נדרש לבחון כל מקרה לגופו, ולאזן בין השיקולים הרלוונטיים תוך התחשבות בכלל הנסיבות".

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-נ' ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

24. מן הכלל אל הפרט – במקרה דנן מדובר ביחיד בן 71, אשר עובר למועד קבלת קצבת אזרח ותיק, הוכר כבעל נכות בשיעור של 75%. חוב המזונות נצבר בין השנים 2003-1990. במהלך תקופה ארוכה זו שילם המוסד לביטוח לאומי את דמי המזונות לזכאים למזונות במקומו של היחיד. תיקי ההוצאה לפועל בגין חובות היחיד לביטוח הלאומי נפתחו בשנת 1990. היחיד מתגורר אצל מילדיו.

בפועל הביטוח הלאומי מקיז מקצבתו של היחיד סך השווה ל-10% מסכום הקצבה (לאחר ניכוי דמי ביטוח בריאות), באופן שמוותר את היחיד עם סך של פחות מ-4,000 ₪ לצרכי קיום.

25. לטענת היחיד, חוב המזונות נוצר בתום לב עקב הסתבכות כלכלית רחבה שהובילה אותו לחובות גדולים עוד משנות ה-90, ולא עקב זלזול בחובתו. הוא הוסיף כי בהליך פשיטת רגל קודם נמכרו דירתו וחנות שבעלותו, ומכספי התמורה שולם חוב מזונות.

26. מנגד, המוסד לביטוח לאומי מתנגד לבקשה, תוך שהוא מדגיש את מעמדו הייחודי של חוב המזונות. המל"ל מוסיף כי נכות היחיד נקבעה רק בשנת 2021, ולפני כן היחיד עבד, אך לא שילם מזונות. המל"ל הכחיש את טענת היחיד לתשלום סכומים כסף בעקבות מכירת דירה, והדגיש את חוסר תום ליבו של היחיד ביצירת החוב. בתוך כך, המל"ל ביקש לקבל פרטים אודות הסיבה לכך שהיחיד ריצה תקופות מאסר שונות. לטענתו, הערך של גביית חוב מזונות גובר על מטרת שיקום היחיד. המל"ל הביע את נכונות להמשיך בגבייה בדרך של קיזוז 10% מהקצבה לה זכאי היחיד, ולסגור את תיק ההוצאה לפועל.

27. הממונה הצטרף לעמדת המוסד לביטוח לאומי.

28. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ושקלתי את מכלול השיקולים שפורטו בפסיקה, אני מוצא להורות, כי ההפטר שניתן ליחיד כפי שהוריתי לעיל יחול גם על חוב המזונות של היחיד כלפי המוסד לביטוח לאומי.

29. אני סבור, כי נסיבות תיק זה אכן דומות לנסיבות פסק הדין בעניין קצקה [רעא 7940/13 יוסף קצקה נ' כונס הנכסים הרשמי (29.1.2014)]. אמנם, כטענת המל"ל, בנסיבות פסק הדין, סכום הקיצבאות היה נמוך בהרבה מהסכום המשולם כיום, אולם גם דמי המחייבה הבסיסיים עלו מאז.

30. כפי שצוין, כבר משנת 2003, היחיד אינו חב במזונות, אולם מזה 26 שנה פתוחים כנגדו תיקי ההוצאה לפועל, לטענת המל"ל – ללא גבייה משמעותית. אכן, כטענת המל"ל, גילו המתקדם של חייב אינו פוטר אותו באופן מוחלט מחובותיו. יחד עם זאת, מדובר ביחיד שאין בבעלותו נכסים, חסר כושר השתכרות וכושר פירעון. אני סבור, כי אין להשלים עם נסיבות בהן היחיד ייאלץ, בשל קיזוז מהקצבאות, להתקיים מסכום הנמוך מ-4,000 ₪ לחודש. המשך תשלום

בית משפט השלום בירושלים

חדל"פ 24-11-66741-11 ממונה על חדלות פירעון – מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני: 2_426739

החוב ולו בקיזוזס של 10% כפי שהצביע המלייל כלול לפגוע בזכותו של היחיד לקיום מינימלי בכבוד.

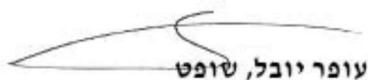
31. על המלייל היה למצות בשנות עבודתו של היחיד את ניסיונות הגבייה ממנו, ועתה, בגילו המתקדם של היחיד, יש לאפשר לו להמשיך בחייו ללא עול החובות, ולאפשר לו חיים בכבוד.

32. בהעדר אינדיקציה לחוסר תום לב בהיווצרות החובות, איני יכול ליתן לענין זה משקל מכריע.

33. לאור האמור לעיל, אני מורה על החלת חוב המזונות בהפטר שניתן ליחיד, בכפוף לכך שאם יימצא כי ליחיד זכויות בעיזבון, כמפורט לעיל, כל סכום שייכנס לקופת הנשייה יחולק בהתאם לסדר הפירעון הקבוע בחוק.

34. זכות ערעור כדין.

ניתן היום, י"ב תמוז תשפ"ו, 27 יוני 2026, בהעדר הצדדים.

עופר יובל, שופט

